

ALEKSANDR FAYNBERG: ILMGA BO'LGAN E'TIBOR VA INTILISH

Shukurova Sevinch Bahodir qizi

O'zbekiston Davlat Jahon Tillari Universiteti

Ingliz Filologiyasi 2-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Aleksandr Faynbergning hayoti va ijodi, siyosiy va ijtimoiy faoliyati hamda tarjimonlik mahorati tahlil qilinadi. Faynbergning milliy madaniyatimizga qo'shgan hissasi va uning boy merosimizdagi o'rni haqida so'z boradi. Maqolada shuningdek, uning ilmiy va adabiy faoliyatining jamiyatdagi ahamiyati va tarixi yoritilgan.

Kalit so'zlar: Aleksandr Faynberg, adabiyot, she'riy to'plam, tarjima, she'riy san'atlar.

Kirish: O'zbek adiblari azaldan butun dunyo ahlining qalbidan joy olgan. Dunyoda o'z o'rniga ega shoirlar ko'p. Ular orasida Aleksandr Faynbergning hissasi katta. U o'z asarlari va tarjimalari bilan o'zbeklar, ruslar va boshqa ko'plab xalqlarning mehrini qozonishga muvaffaq bo'ldi. Ijodida barqarorlik kuzatilmagan bo'lsa-da, yozgan asarlari shoirning ma'naviyati chuqur ekanidan dalolat beradi. Faynberg o'z tarjimalari bilan o'zbek xalqi adabiyoti jozibali ohangi bilan ajralib turishini butun dunyoga isbotladi. Shoirlarimiz o'z asarlarini yillar davomida yozgan bo'lsalar ham, ular adabiyot cho'qqisiga bitmas-tuganmas tarzda erishgan, deyish mumkin. Bu shoirlarimiz ma'naviyati yetuk ekanidan dalolat beradi.

Aleksandr Arkadyevich Faynberg 1939-yil 2-noyabrda Toshkentda tug'ilgan. Ota-onasi uning tug'ilishidan ikki yil avval Novosibirskdan ko'chib kelgan. Yetti yillik maktabni tugatgach, Arkadiy Toshkent topografiya texnikumiga o'qishga kirdi. Kollejni tamomlagach, Tojikistonda harbiy xizmatni o'tagan. So'ngra 1965-yilda Toshkent universitetini tamomlab, filologiya fakultetining jurnalistika bo'limining sirtqi

bo'limida o'qidi, talabalar gazetasida ishladi. Universitetning jurnalistika fakultetini tamomlagan va bir qancha kitoblar yozishga muvaffaq bo'lgan. Uning kitoblari nafaqat O'zbekistonda, balki Rossiya, Sankt-Peterburg, Isroil va AQShda ham nashr etilgan. O'n besh she'riy kitob muallifi. Alisher Navoiy dostonlari va g'azallarini, boshqa zamonaviy o'zbek shoirlarining she'rlarini rus tiliga tarjima qilgan. She'rlari "Smena", "Yunost" ("Yoshlik"), "Noviy mir" ("Yangi dunyo"). "Zvezda Vostoka" ("Sharq yulduzi") "Novaya Volga" ("Yangi to'lqin") jurnallarida va xorijiy mamlakatlarning davriy nashrlarida nashr etilgan. "Etüd" deb nomlangan birinchi she'riy to'plami nashr etilgandan so'ng u shu yerda ishlay boshladi.

Uning adabiy asarlariga jiddiy nazar tashlaydigan bo'lsak, uning to'plamlari dunyo bo'ylab tez tarqalib ketganini sezish qiyin emas. Aleksandr Faynberg o'z she'r va asarlarida Sharq va G'arb madaniyati, an'ana va urf-odatlarini uyg'unlashtirgan. Shoir ijodi sermahsul va keng qamrovli. She'rlarida rang-baranglik: falsafa, teranlik, tuyg'ular tiniqligi porlaydi. Shoir so'zni teran his qiladi, o'quvchi ham bu tuyg'uga hamroh bo'ladi. O'zbekistonda yashab ijod qilgan. Bu yurtning havosi, osmoni, tuprog'i, hayoti, bir so'z bilan aytganda, butun borlig'i shoir uchun she'r kabi, qalbi kabi azizdir. Buni shoir satrlari va asarlarining iliqligi, balandligi nafasimizga urilishida ham ko'rish mumkin. Ulug' shoirning adabiyot va she'riyatga muhabbati, iste'dodi kuchli bo'lgani uchun adabiyot uning hayotining ajralmas qismi hisoblangan.

Shoir so'zni teran his qiladi, o'quvchi ham bu tuyg'uga hamroh bo'ladi. O'zbekistonda yashab ijod qilgan. Bu yurtning havosi, osmoni, tuprog'i, hayoti, bir so'z bilan aytganda, butun borlig'i shoir uchun she'r kabi, qalbi kabi azizdir. Buni shoir satrlari va asarlarining iliqligi, balandligi nafasimizga urilishida ham ko'rish mumkin. Ulug' shoirning adabiyot va she'riyatga muhabbati, iste'dodi kuchli bo'lgani uchun adabiyot uning hayotining ajralmas qismi hisoblangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, "Adabiyot – millat yuragi, u millat ma'naviyatini aks ettiradi. Bugungi og'ir zamonda insonning qalbiga yo'l topish, uning qalbiga to'g'ri kelishi kerak. adabiyot ta'siridan unumli foydalanish, uni ezgu maqsadlar

sari yo‘naltirish uchun biz yaratamiz, buyuk ajdodlarimiz merosini o‘rganamiz, madaniyatimizga munosib buyuk adabiyot yaratish uchun barcha sharoit yaratilgan.

Aleksandr Faynberg - katta tarjimon. Ko‘plab o‘zbek shoirlarining ijodini rusiyzabon kitobxonlarga ochib berdi. O‘zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidovning “Ruhlar isyoni” she’ri Moskvada, “Oqqushlar galasi” nomli o‘zbek shoirlari asarlari tarjimalari to‘plami Toshkentda nashr etildi. Atoqli shoirning o‘zbek tiliga tarjima qilingan she’rlari “Chig‘ir” kitobida kitobxonlar qo‘liga yetib bordi. O‘zbekiston xalq shoiri, Kinematografiya uyushmasi a‘zosi Aleksandr Faynberg Rossiya va O‘zbekiston o‘rtasidagi madaniy aloqalarga qo‘shgan hissasi uchun Pushkin Meda2foris ordeni bilan taqdirlandi.

Aleksandr Faynberg - katta tarjimon. Ko‘plab o‘zbek shoirlarining ijodini rusiyzabon kitobxonlarga ochib berdi. O‘zbekiston xalq shoiri Erkin Vohidovning “Ruhlar isyoni” she’ri Moskvada, “Oqqushlar galasi” nomli o‘zbek shoirlari asarlari tarjimalari to‘plami Toshkentda nashr etildi. Atoqli shoirning o‘zbek tiliga tarjima qilingan she’rlari “Chig‘ir” kitobida kitobxonlar qo‘liga yetib bordi. O‘zbekiston xalq shoiri, Kinematografiya uyushmasi a‘zosi Aleksandr Faynberg Rossiya Prezidenti farmoni bilan Rossiya va O‘zbekiston o‘rtasidagi madaniy aloqalarga qo‘shgan hissasi uchun Pushkin medali bilan taqdirlangan (2009).

Xulosa: Shoir o‘zbek adabiyoti va madaniyati rivojiga ulkan hissa qo‘shishga muvaffaq bo‘ldi, o‘zining noyob asarlarida yuksak badiiy mahorat bilan yurtimiz dovrug‘ini tarannum etgan nodir iste’dod sohiblaridan biriga aylandi. Shoir ortda o‘chmas, bitmas-tuganmas asarlarini qoldirdi. Aleksandr Faynberg xalq manfaati, uning ravnaqi yo‘lida mehnat qilganini chuqur mazmun bilan boyitilgan asarlaridan ham ko‘rishimiz mumkin. U O‘zbekistonning, o‘zbek xalqining mana shunday og‘ir zamondagi matonati, mehr-oqibatini qayta-qayta olqishlaydi. O‘shanda hamma o‘z jonini saqlab qolishni o‘ylardi, lekin insonparvarligi yuksak o‘zbeklar millatlarni bag‘riga olib, boshini silab qo‘yardilar. U yerga bosh egib, yeb turgan nonini boshqalar bilan baham ko‘rgan, yordamga muhtojlarning hayotini saqlab qolgan xalqqa

minnatdorchilik bildirdi. Shoir butun vujudi bilan kechgan tuyg‘ularini qog‘ozga tushirib, o‘quvchilarga yetkazdi.

Foydalanilgan Adabiyotlar:

1. Hojiyeva. R. “A poet with a sincere heart”, GlobeEdit, 2023.
2. Ibodullayev. S. “Alexander Feinberg lives forever in hearts”, Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences 3(3), March, 2023.
3. Sirojiddinov.Sh, Jo’rayeva.G, U.Hamdani, Abdullayeva.M A program and methodical manual for studying Alexander Arkadyevich Feinberg’s life and work. Tashkent -2020.
4. Meliqo'ziyeva.Z . Международный научный журнал №9 (100),часть2 «Научный импульс» апреля, 2023.
- 5.Alexander. F “Qoralamaga qasida”. Tashkent- 2021
6. <https://n.ziyouz.com/portal-haqida/xarita/jahon-she-riyati/rus-she-riyati/aleksandr-faynberg-1939-2009>
7. <https://n.ziyouz.com/portal-haqida/xarita/jahon-she-riyati/rus-she-riyati/aleksandr-faynberg-1939-2009>